

بررسی اثر اندازه بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی

یاسین مختاری

دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده مهندسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان
mokhtari_yasin@yahoo.com

سید روح ... موسوی

دانشیار، دانشکده مهندسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان
s.r.mousavi@eng.usb.ac.ir

سید حجت ... موسوی

مریی گروه مهندسی عمران، دانشگاه زابل، زابل
h.mousavi@uoz.ac.irp

چکیده

استفاده از سنگدانه‌های بازیافتی در بتن امکان‌سنجی نوینی را برای بازچرخانی مواد در صنعت ساختمان‌سازی بوجود آورده است. از نکات قابل توجه در استفاده از بتن، تغییر خواص مکانیکی با تغییر اندازه نمونه‌ها می‌باشد که به این رفتار اثر اندازه گفته می‌شود. آزمایش مقاومت فشاری بر روی نمونه‌های مکعبی با اندازه‌های متغیر، استوانه استاندارد ۱۵*۳۰ سانتی‌متر انجام شده و نمونه‌های مکعبی ۱۰ و ۱۵ سانتی‌متر تحت آزمایش‌های جذب آب و نفوذپذیری قرار گرفته‌اند. با قرار دادن نتایج مقاومت فشاری در رابطه اصلاح شده بازانت و با استفاده از رگرسیون خطی، ضرایب تجربی α و β بدست آمد. با لحاظ کردن این ضرایب، نسبت مقاومت فشاری نمونه مکعب به استوانه استاندارد حاصل شد. بررسی نتایج در بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی نشان می‌دهد افزودن ۱/۵ درصد الیاف فولادی، باعث بهبود مشخصات مکانیکی، دوام و کاهش اثر اندازه می‌گردد و همچنین با افزودن ۱/۵ درصد الیاف فولادی به بتن بازیافتی، مقاومت فشاری مکعب‌های ۵، ۱۰، ۱۲/۵، ۱۵ و استوانه استاندارد به ترتیب ۱۳/۱۶، ۱/۸، ۱۳/۳۹، ۱۰/۳۲ و ۱۷/۶۸ درصد افزایش می‌یابد و اختلاف بین مقاومت فشاری نمونه‌های مکعبی نسبت به نمونه استوانه استاندارد کاهش می‌یابد.

کلمات کلیدی

اثر اندازه – بتن بازیافتی – سنگدانه بازیافتی – الیاف فولادی – دوام.

ABSTRACT

Utilizing recycled aggregates in concrete makes new feasibility study possible for recirculation of materials in construction industry. One of the considerable points in using concrete is the alteration of mechanical properties by changing specimen size that is called size effect. Compressive strength test was conducted on cubic samples with variable sizes and standard cylinder 15*30. Water absorption and penetrability tests were conducted on 10 and 15 centimeter cubic samples. By replacing the results of compressive strength test in modified Bazant's formula and applying linear regression, empirical coefficients of α and β were obtained. By applying these coefficients in the above formula, the ratio of compressive strength of cube sample to standard cylinder was obtained.

Examining the results for recycled concrete shows that by increasing the size of specimens, compressive strength declines which suggests the size effect on recycled concrete. In addition, adding 1.5% steel fibers to recycled concrete enhances the mechanical properties and durability and the size effect is decreased and the difference between standard cylindrical and cubic compressive strength is decreased too.

KEYWORDS

Size effect – Recycled concrete – Recycled aggregates – Steel fibers – Durability.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۶/۳۰

تاریخ آخرین اصلاحات: ۱۳۹۷/۰۶/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۲/۰۶

۱- مقدمه

استفاده از بتن در صنعت ساخت و ساز روز به روز در حال افزایش است. با توجه به محدودیت عمر سازه های بتنی و همچنین تخریب سازه های بتنی در اثر عوامل طبیعی نظیر سیل، زلزله و ... محیط زیست همواره با حجم انبوهی از بتن های تخریبی مواجه خواهد بود که سبب تخریب آن خواهد شد. از طرفی منابع معدنی جهت تولید سنگدانه ها نیز محدود می باشند که در آینده ای نه چندان دور ناگزیر باید از این بتن های تخریبی به صورت سنگدانه های ضایعاتی بتنی و به عنوان جایگزینی برای سنگدانه های طبیعی استفاده کرد تا بتوان منابع طبیعی را حفظ نمود.

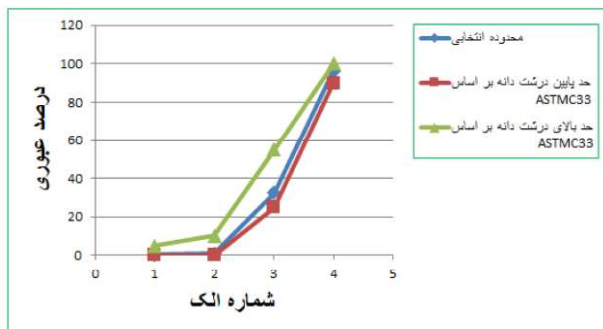
از نکات قابل توجه در استفاده از بتن در اعضای سازه ای، غیر همگن بودن و ترد بودن بتن می باشد و چون بتن یک ماده غیر همگن و ترد است خواص مکانیکی آن با تغییر در اندازه نمونه ها تغییر می یابد، به این رفتار اثر اندازه گفته می شود. حال که از بتن در اعضای سازه ای استفاده می شود بایستی پدیده اثر اندازه نیز مورد توجه قرار گیرد. به منظور ایجاد شرایط ایزوتروپی و نیز کاهش ضعف شکنندگی و تردی جسم بتن تا حد ممکن در چند دهه اخیر از رشته های نازک و نسبتا درازی که در تمام حجم بتن، بطور همگن و درهم پراکنده می گردد، استفاده می شود. کاربرد اینگونه رشته ها یا الیاف در بتن و بطور کلی در ملات ها قدمت تاریخی دارد [۱].

خواص مکانیکی بتن حاوی سنگدانه های ریزدانه بازیافتی توسط اوانگلیستا (Evangelista) و بریتو (Brito) در سال ۲۰۰۷ مورد بررسی قرار گرفت و با انجام آزمایش های مقاومت فشاری، مقاومت کششی شکاف خوردگی، مدول الاستیسیته و مقاومت سایشی این نتیجه را گرفتند که استفاده از ترکیبات بتنی بازیافتی خوب تا سقف ۳۰ درصد ویژگی های مکانیکی بتن را به خطر نمی اندازد [۵]. دل ویسو (del-Viso) و همکاران در سال ۲۰۰۷ اثر شکل و اندازه نمونه های مکعبی و استوانه ای را بر روی بتن پر مقاومت مورد ارزیابی قرار دادند. آنها یک نسبت جدید بین مقاومت استوانه استاندارد و مقاومت بدست آمده از مکعب های با اندازه مختلف پیشنهاد کردند. همچنین دریافتند که نمونه های بزرگتر در مقایسه با نمونه های مشابه کوچکتر، بر حسب تنش، مقاومت کمتری داشته و اثر اندازه در نمونه های مکعبی نسبت به نمونه های استوانه ای بیشتر می باشد [۶]. مینگژی (Ming-Zhe) و همکاران در سال ۲۰۰۸ جهت بررسی تاثیر الیاف فولادی بر روی مقاومت فشاری و اثر اندازه مقاومت فشاری در بتن پودری واکنشی (Reactive Powder Concrete- RPC)، سه طرح اختلاط با مقدار مشخص الیاف فولادی به ترتیب ۰٪، ۱٪ و ۲٪ در قالب های مکعبی با اندازه اضلاع ۵۰، ۷۰/۷، ۱۰۰ و ۱۵۰ میلی متر مورد استفاده قرار دادند و دریافتند که با افزایش اندازه نمونه، مقاومت نمونه بتنی کاهش می یابد. [۷]. زیکا (Zeqa) و دی مایو (Di Maio) در سال ۲۰۱۱ در یک تحقیق، دوام بتن های ساخته شده با ریزدانه

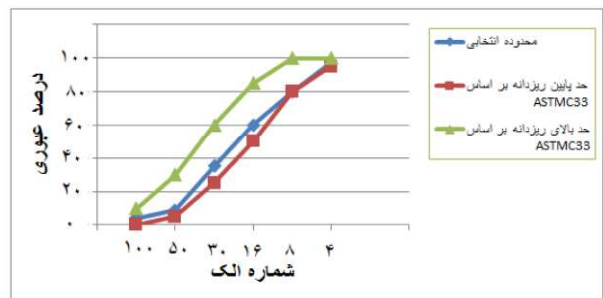
بازیافتی با درصدهای متفاوت صفر، ۲۰ و ۳۰ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج به دست آمده نشان می دهد که بتن های بازیافتی با توجه به محدودیت هایی که توسط آیین نامه های بین المللی مختلف برای بتن سازه ای نشان داده شده است، رفتار نسبتا مناسب و با دوام دارند [۸]. نوین (Nguen) و همکاران در سال ۲۰۱۲ اثر اندازه را بر روی پاسخ رفتار بتن فوق توانمند الیافی ارزیابی نمودند. آنها دو طرح اختلاط که اولی دارای ۱/۵ درصد الیاف که شامل ۱ درصد الیاف فولادی پیچ و خم دار و ۰/۵ درصد الیاف فولادی با سطح صاف و دیگری دارای ۲ درصد الیاف شامل ۱ درصد الیاف فولادی پیچ و خم دار و ۱ درصد الیاف فولادی با سطح صاف را بر روی سه اندازه از تیر با ابعاد ۵۰*۵۰*۵۰ و ۳۰*۳۰*۱۰۰ و ۴۵*۱۵۰*۱۵۰ میلی متر مورد بررسی قرار دادند. به این نتیجه رسیدند هنگامی که اندازه نمونه کاهش پیدا می کند مقاومت خمشی و ظرفیت انرژی جذب شده از دو طرح اختلاط به طور قابل توجه افزایش پیدا می کند و نیز شکل پذیری کشش محوری دو طرح اختلاط با ظرفیت کرنش در یک محدوده ۰/۵ تا ۰/۶ درصد در اثر اندازه بر اساس آزمایش خمش چهار نقطه ای (Four- 4PBT Point Bending Test) تاثیر پذیر است [۹]. نیکبین و همکاران در سال ۲۰۱۴ به بررسی اثر اندازه در نمونه های مکعبی با ابعاد ۷/۵*۷/۵*۱۰، ۱۵*۱۲/۵ و ۱۵ سانتی متری با سه طرح اختلاط بتن خودتراکم پرداختند. جهت بارگذاری و جایگذاری نیز به عنوان عامل مهم دیگری بر روی خواص مکانیکی بتن مورد ارزیابی قرار گرفته شد. پس از آزمایش مشخص شد که نسبت های مقاومت نمونه های استوانه استاندارد به مقاومت نمونه مکعبی با جهت بارگذاری موازی در حدود ۲۵ درصد بالاتر از موارد جهت بارگذاری طبیعی است [۱۰]. جادیلسون (Jodilson) و همکاران در سال ۲۰۱۴ در پژوهشی اثر الیاف فولادی در رفتار تنش کرنش بتن بازیافتی را مورد بررسی قرار دادند. در این پژوهش سنگدانه بازیافتی حاصل از زباله های ساخت و ساز و تخریب با درصدهای صفر و ۲۵ درصد جایگزین سنگدانه های طبیعی شدند. الیاف فولادی با طول ۳۵ میلی متر و انتهای قلاب دار و نسبت ابعاد (نسبت طول به قطر) ۶۵ به بتن بازیافتی اضافه شد. نتایج تحقیق نشان می دهد که افزودن الیاف فولادی و سنگدانه های بازیافتی باعث افزایش مقاومت مکانیکی و اصلاح فرایند شکست نسبت به بتن مرجع می شود [۱۱]. نتایج آزمایش

های پدرو (Pedro) و همکاران در سال ۲۰۱۷ بر روی خواص طولانی مدت، دوام و خواص مکانیکی بتن دارای ترکیب همزمان سنگدانه درشت دانه و ریزدانه بازیافتی، کاهش مقاومت کششی و مدول الاستیسیته بتن بازیافتی را نشان می دهد [۱۲].

اضافه کردن الیاف نه تنها بر مقاومت فشاری نهایی بلکه بر رفتار بعد از نقطه اوج منحنی تنش-کرنش بتن نیز تأثیرگذار است. الیاف، مصالح را محبوس کرده و انتشار ترک را به تأخیر می اندازد [۱]. در نتیجه یک افزایش در کرنش اوج و شکل پذیری بعد از نقطه اوج تولید می کند [۲]. با این وجود مقاومتی که از آزمایش نمونه های بتنی با اندازه

شکل ۱: منحنی دانه بندی درشت دانه طبیعی و بازیافتی (شن)

شکل ۲: منحنی دانه بندی ریزدانه طبیعی و بازیافتی (ماسه)

جدول ۲: محدوده توصیه شده آیین نامه ASTM C33

درصد عبوری	محدوده مجاز درصد عبوری مطابق با ASTM C33	شماره الک	نوع سنگدانه
۳/۹	۰-۱۰	100	ریزدانه
۱۰	۵-۳۰	50	
۳۵/۸	۲۵-۶۰	30	
۶۰/۳	۵۰-۸۵	16	
۸۰/۸	۸۰-۱۰۰	8	
۹۶/۸	۹۵-۱۰۰	4	
۱۰۰	۱۰۰	3/8 in	درشت دانه
۱/۳۳	۰-۵	8	
۱	۰-۱۰	4	
۳۲/۳۳	۲۵-۵۵	3/8 in	
۹۶/۳۳	۹۰-۱۰۰	3/4 in	

سیمان مورد استفاده در این پژوهش، سیمان پرتلند تیپ ۲ کارخانه سیمان سیستان می باشد. وزن مخصوص سیمان بر اساس استاندارد ASTM C188-03 [۱۴] برابر ۲۸۹۵/۹۳ کیلوگرم بر مترمکعب بدست آمده است. همچنین برای ساخت نمونه ها و عمل آوری بتن از آب شرب استفاده شده است.

کوچکتر بدست می آید ممکن است با مقاومت نمونه های بتنی با اندازه استاندارد متفاوت باشد، لذا تعیین ارتباط بین مقاومت نمونه های با اندازه های مختلف حائز اهمیت است تا با انجام آزمایش بر روی نمونه های کوچکتر و اعمال ضرایب خاص، بتوان مقاومت نمونه های بزرگتر را تخمین زد. پارامتر مورد نظر و مهم در این پژوهش، اثر الیاف فولادی بر روی اثر اندازه در بتن بازیافتی می باشد. جهت ارزیابی اثر اندازه در بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی مقاومت فشاری نمونه ها در رابطه اصلاح شده بازانت قرار گرفته و با استفاده از رگرسیون خطی، ضرایب تجربی رابطه اصلاح شده بازانت محاسبه شده است.

۲- برنامه آزمایشگاهی

۲-۱- مشخصات مصالح مورد استفاده

مصالح سنگی مورد استفاده در این پژوهش سنگدانه های طبیعی و بازیافتی می باشد. در این پژوهش ابتدا بتن معمولی با استفاده از سنگدانه های طبیعی ساخته شد و بعد ۲۸ روز عمل آوری بتن، نمونه های بتن معمولی با استفاده از سنگ شکن خرد شده و با الک کردن نمونه های خرد شده با استفاده از الک های استاندارد، سنگدانه های بازیافتی مورد نیاز تامین گردید. در جدول ۱، مشخصات فیزیکی سنگدانه های بازیافتی (Recycle Aggregate) و سنگدانه های طبیعی (Natural Aggregate) به منظور مقایسه قرار داده شده است.

جدول ۱: مشخصات فیزیکی سنگدانه بازیافتی و سنگدانه طبیعی

مدول نرمی	جرم مخصوص فضایی $\frac{kg}{m^3}$	اندازه بزرگ-ترین دانه mm	جذب آب (%)	جرم مخصوص		خصوصیات فیزیکی
				$\frac{kg}{m^3}$	$\frac{kg}{m^3}$	
-	۱۴۲۴/۶	۲۵	۱/۲۱	۲۹۳۷	NA	CA
-	۱۱۶۶/۴	۲۵	۵/۲۷	۲۳۵۲/۴	RA	
۳/۱	-	۹/۵	۱/۳۱	۲۵۸۵/۱	NA	FA
۳/۱	-	۹/۵	۶/۰۲	۲۱۶۰	RA	

دانه بندی سنگدانه های ریزدانه (Fine Aggregate) و درشت دانه (Coarse Aggregate) مورد استفاده در طرح اختلاط های بتن معمولی و بازیافتی طبق جدول ۲، در محدوده توصیه شده آیین نامه ASTM C33 [۱۳] قرار گرفته و منحنی دانه بندی مصالح سنگی درشت دانه و ریزدانه در نمودارهای شکل ۱ و ۲ قابل مشاهده می باشد.

شده است. در این طرح اختلاط جذب آب سنگدانه در نظر گرفته شده است.

جدول ۴: طرح اختلاط بتن بازیافتی (کیلوگرم بر مترمکعب)

نام طرح	RC	RCSF0.5%	RCSF 1%	RCSF 1.5%
شن	۸۹۷/۴۹۸	۸۹۷/۴۹۸	۸۹۷/۴۹۸	۸۹۷/۴۹۸
ماسه	۹۵۳/۹۱	۹۵۳/۹۱	۹۵۳/۹۱	۹۵۳/۹۱
سیمان	۳۹۰	۳۹۰	۳۹۰	۳۹۰
آب	۲۵۴/۸۲	۲۵۴/۸۲	۲۵۴/۸۲	۲۵۴/۸۲
۱/۵٪ فوق روان کننده	۵/۸۵	۵/۸۵	۵/۸۵	۵/۸۵
الیاف فولادی	۰	۳۹/۲۵	۷۸/۵	۱۱۷/۷۵

۲-۳- آماده سازی نمونه ها و انجام آزمایش ها

تعداد و نوع نمونه، سن نمونه و سایر مشخصات مربوط به نمونه ها در جدول ۵ و نامگذاری طرح ها در جدول ۶، بیان شده است. ابتدا سطوح داخلی قالب ها با روغن مخصوص قالب چرب گردید (شکل ۳)، سپس بتن به درون قالب ریخته شد. پس از گذشت ۲۴ ساعت تمامی نمونه ها از قالب خارج و تا زمان انجام آزمایش های مقاومت فشاری و دوام به مدت ۲۸ روز در حوضچه با دمای 20 ± 2 درجه سانتی گراد تحت عمل آوری قرار گرفت.

شکل ۳: آماده سازی قالب ها

۲-۱-۱- فوق روان کننده مصرفی

در این پژوهش جهت ساخت بتن بازیافتی و جبران جذب آب سنگدانه های بازیافتی و تامین کارایی از یک فوق روان کننده با عنوان تجاری N-260-N محصول شرکت نامیکاران استفاده شده است. این فوق روان کننده مطابق با ASTM C494 Type f1 [۱۵] و استاندارد ۲۹۳۰ تولید شده است.

۲-۱-۲- الیاف فولادی

در این پژوهش از الیاف فولادی که بصورت دو انتها قلاب دار هستند استفاده گردیده است. این الیاف محصول کشور چین می باشد. رشته های فولادی که دارای دو برجستگی قلاب شکل در دو انتهای خود هستند ما بین اجزای تشکیل دهنده بتن قرار گرفته و با توزیع نامنظم خود ارتباط پیوسته ای بین اجزای بتن ایجاد می کند. این توزیع نامنظم و شکل هندسی باعث پیشگیری از ایجاد ریز ترک در بتن می گردد.

۲-۲- طرح اختلاط

۲-۲-۱- بتن معمولی (Natural Concrete)

برای تامین سنگدانه مورد نیاز بتن بازیافتی، مقدار ۱/۵ متر مکعب بتن معمولی با طرح اختلاط جدول ۳، که بر اساس آیین نامه ACI [۳] بدست آمده به عنوان بتن شاخص با نسبت های مشخص مصالح ساخته شده و در قالب های موقت و شاهد ریخته شد و به مدت ۲۸ روز در استخر آزمایشگاه عمل آوری گردید.

جدول ۳: طرح اختلاط بتن معمولی

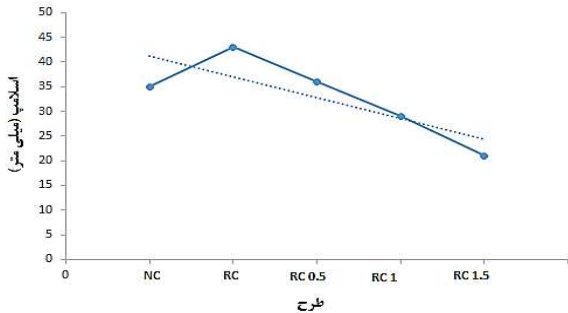
مصالح	وزن (کیلوگرم) در یک متر مکعب
آب	۱۹۵
سیمان	۳۹۰
ماسه	۹۵۳/۹۱
شن	۸۹۷/۴۹۸

۲-۲-۲- بتن بازیافتی (Recycle Concrete)

در ساخت بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی، سنگدانه های درشت بازیافتی با همان دانه بندی بتن معمولی جایگزین شده اند و مصالح ریز دانه طبیعی به دلیل جذب آب بالای ریزدانه بازیافتی بدون جایگزینی و با همان دانه بندی مصالح ریزدانه بتن معمولی مورد استفاده قرار گرفتند. با توجه به جذب آب بالای سنگدانه های بازیافتی و وجود الیاف فولادی و نیاز به تامین اسلامپ در محدوده آیین نامه و در نتیجه کارایی مناسب بتن بازیافتی، در طرح اختلاط های بتن بازیافتی حداقل فوق روان کننده اضافه شد. درصد حداقل فوق روان کننده مورد نیاز با انجام چند آزمایش ۱/۵ درصد بدست آمد و مقدار ۱/۵ درصد وزن سیمان فوق روان کننده به طرح اضافه شد. در این پژوهش به دلیل بررسی اثر اندازه در بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی تمام پارامترها ثابت در نظر گرفته شد. تنها پارامتر متغیر درصد الیاف فولادی می باشد. در جدول ۴، طرح اختلاط بتن بازیافتی قرار داده

نسبت به بتن مرجع می شود. در طرح بتن بازیافتی با توجه به استفاده از فوق روان کننده، لذا اسلامپ آن نسبت بتن معمولی بیشتر شده است.

تغییرات کارایی بتن برای هر ۵ مخلوط بتنی در شکل ۴. نشان داده شده است. با توجه به شکل ۴. مشخص می شود که با افزایش در حجم الیاف فولادی، کارایی، بتن، کاهش می یابد.

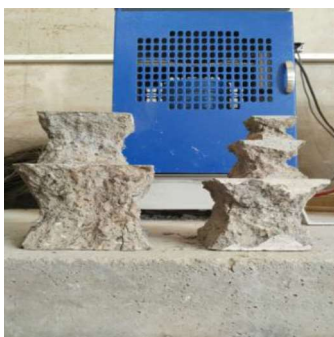
شکل ۴. نمودار مربوط به آزمایش اسلامپ طرحها

۳-۲- آزمایش مقاومت فشاری

آزمایش مقاومت فشاری بر طبق ASTM C39 M-09a [۱۶] برای استوانه ۱۵×۳۰ سانتی متر و مکعبهای با ابعاد (۵، ۷/۵، ۱۰، ۱۲/۵ و ۱۵) سانتی متر انجام شده است. جهت تعیین مقاومت فشاری نمونه ها، در هر اندازه از سه آزمون استفاده شده است. پس از شکستن آزمون ها (شکل ۵)، اقدام به میانگین گیری از سه عدد بدست آمده برای هر اندازه شده و عدد میانگین به عنوان مقاومت نهایی نمونه در نظر گرفته می شود.

الف

ب

شکل ۵

الف: چگونگی شکست نمونه بتن بازیافتی حاوی الیاف

ب: چگونگی شکست نمونه بتن معمولی

جدول ۵: مشخصات هر طرح

تعداد آزمون	قالب (سانتی متر)	سن	طرح	آزمایش
۳	استوانه استاندارد ۱۵×۳۰			مقاومت فشاری
۳	مکعب ۵	۲۸	NC-RC	
۳	مکعب ۷/۵	روزه		
۳	مکعب ۱۰			
۳	مکعب ۱۲/۵			
۳	مکعب ۱۵			
۳	مکعب ۱۰	۲۸	NC-RC	جذب آب
۳	مکعب ۱۵	۲۸	NC-RC	نفوذ پذیری
مجموع نمونه ها در هر طرح ۲۴				
مجموع نمونه ها در ۵ طرح بتن معمولی و بازیافتی ۱۲۰				

جدول ۶: نامگذاری طرحها

نام فارسی	نام لاتین	نام لاتین به اختصار
بتن معمولی	Natural Concrete	NC
بتن بازیافتی	Recycle Concrete	RC
بتن بازیافتی حاوی ۰/۵ درصد الیاف	Recycle Concrete Steel Fiber 0.5%	RCSF 0.5%
بتن بازیافتی حاوی ۱ درصد الیاف	Recycle Concrete Steel Fiber 1%	RCSF 1%
بتن بازیافتی حاوی ۱/۵ درصد الیاف	Recycle Concrete Steel Fiber 1.5%	RCSF 1.5%

۳- تحلیل و بررسی نتایج

۳-۱- آزمایش جریان اسلامپ

در این تحقیق به منظور بررسی کارایی یا روانی بتن آزمایش اسلامپ انجام شده است که نتایج آن در جدول ۷. ارائه شده است.

جدول ۷: نتایج حاصل از آزمایش اسلامپ بتن

اسلامپ (میلی متر)	نام طرح
۳۵	NC
۴۳	RC
۳۶	RCSF0.5%
۲۹	RCSF1%
۲۱	RCSF1.5%

در ادامه به تفسیر نتایج حاصل از آزمایش بتن تازه پرداخته خواهد

شد.

در این پژوهش افزودن الیاف فولادی و سنگدانه های بازیافتی به هر طرح، باعث کاهش اسلامپ و در نتیجه کاهش کارایی بتن بازیافتی

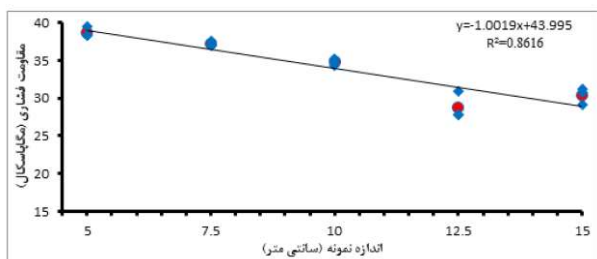
۳۳/۰۱	۳۴/۳۲	۳۳/۶۶	۳۱/۰۵	RC1	مکعب ۱۵
۳۲/۹۴	۳۳/۴۷	۳۲/۸۲	۳۲/۵۵	RC1.5	
۳۰/۳۷	۳۰/۷۶	۳۱/۱۷	۲۹/۱۸	NC	
۳۰/۰۵	۲۹/۹۹	۲۷/۷۷	۳۲/۳۹	RC	
۳۰/۳۱	۳۰/۷۲	۳۱/۳۵	۲۸/۸۶	RC0.5	
۳۲/۴۲	۳۰/۹۰	۳۳/۱۲	۳۳/۲۵	RC1	
۳۳/۱۵	۳۵/۹۳	۳۲/۶۷	۳۰/۸۵	RC1.5	

نتایج آزمایش مقاومت فشاری در جدول ۸، ارائه شده است. طبق جدول ۸، با افزودن درصدهای ۰/۵، ۱ و ۱/۵ الیاف فولادی به بتن بازیافتی، مقاومت فشاری نمونه استوانه استاندارد به ترتیب ۱۱/۹۹ درصد کاهش، ۱۰/۷۰ درصد افزایش و ۱۷/۶۸ درصد افزایش یافته است. وقتی درصد الیاف فولادی موجود در بتن از صفر به ۰/۵ درصد افزایش می یابد، مقاومت فشاری متوسط نمونه های مکعب ۵، ۷/۵، ۱۰، ۱۲/۵ و ۱۵ به ترتیب ۱۰/۴۷، ۹/۰۴، ۳/۰۱، ۱/۹۶ و ۰/۸۶ درصد افزایش و مقاومت فشاری متوسط نمونه استوانه ۱۲ درصد کاهش می یابد. با افزایش درصد الیاف فولادی موجود در بتن بازیافتی به ۱ درصد، مقاومت فشاری متوسط نمونه های مکعب ۵، ۷/۵، ۱۰، ۱۲/۵، ۱۵ و استوانه ای به ترتیب ۱۵/۱۶، ۸/۸۴، ۹/۲۴، ۱۳/۶۳، ۷/۸۷ و ۱۰/۷ درصد افزایش می یابد و با افزایش به ۱/۵ درصد، مقاومت فشاری متوسط نمونه های مکعب ۵، ۱۰، ۱۲/۵، ۱۵ و استوانه ای به ترتیب ۱۳/۱۶، ۱/۸، ۱۳/۳۹، ۱۰/۳۲ و ۱۷/۶۸ درصد افزایش و مقاومت فشاری نمونه های مکعب ۷/۵، ۱۶/۱۶، ۷/۵ درصد کاهش می یابد. با توجه به نتایج بدست آمده می توان افزایش مقاومت فشاری در بتن بازیافتی را با افزودن درصدهای ۱ و ۱/۵ الیاف فولادی بر اساس دوختن لبه های ترک توجیه نمود. الیاف فولادی بکار رفته در این پژوهش از نوع قلابدار می باشند که با کنترل ترک ها در بتن بازیافتی، مقاومت بتن را در مقابل گشوده شدن ترک ها افزایش می دهد [۲].

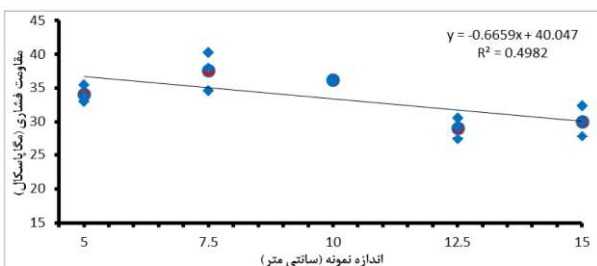
۳-۲-۱- پدیده اثر اندازه

۳-۲-۱-۱- وجود اثر اندازه در طرح ها

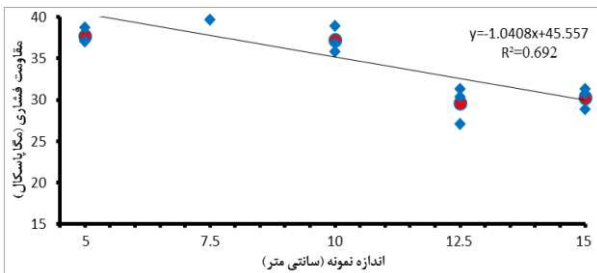
در شکل ۶ تا ۱۰، مقاومت فشاری مربوط به نمونه های مکعبی برای طرح های بتن معمولی و بازیافتی بصورت جداگانه نشان داده شده است. همانطور که مشاهده می شود با افزایش ابعاد نمونه های مکعبی، مقاومت فشاری کل طرح ها (طرح بتن معمولی و طرح های بازیافتی دارای الیاف فولادی) کاهش می یابد. روند کاهش مقاومت فشاری با افزایش ابعاد نمونه، نشان دهنده وجود پدیده اثر اندازه است. با توجه مسئله فوق می توان قانون اثر اندازه را در بتن بازیافتی اعمال کرد.

شکل ۶: تغییرات مقاومت فشاری نمونه های مکعبی برای طرح NC

شکل ۷: تغییرات مقاومت فشاری نمونه های مکعبی برای طرح RC

شکل ۸: تغییرات مقاومت فشاری نمونه های مکعبی برای طرح RC SF 0.5%

جدول ۸: نتایج آزمایش مقاومت فشاری (مگاپاسکال)

نمونه	طرح	آزمونه ۱	آزمونه ۲	آزمونه ۳	میانگین
استوانه ۳۰*۱۵	NC	۲۴/۵۲	۱۹/۵۰	۲۵/۲۱	۲۳/۰۸
	RC	۲۱/۷۵	۲۳/۲۵	۲۶/۷۷	۲۳/۹۲
	RC0.5	۱۸/۲۳	۲۵/۹۰	۱۹/۰۴	۲۱/۰۵
	RC1	۲۳/۷۷	۲۹/۱۹	۲۶/۴۸	۲۶/۴۸
	RC1.5	۲۵/۹۶	۲۷/۹۲	۳۰/۵۷	۲۸/۱۵
مکعب ۵	NC	۳۸/۳۳	۳۸/۳۳	۳۹/۵۵	۳۸/۷۴
	RC	۳۴/۸۴	۳۳/۰۳	۳۵/۴۷	۳۴/۱۱
	RC0.5	۳۷/۲۰	۳۸/۷۴	۳۷/۱۰	۳۷/۶۸
	RC1	۴۰/۷۷	۳۹/۹۶	۳۷/۱۰	۳۹/۲۸
	RC1.5	۳۷/۱۰	۳۸/۷۴	۳۹/۹۶	۳۸/۶۰
مکعب ۷/۵	NC	۳۶/۹۷	۳۷/۵۱	۳۶/۹۷	۳۷/۱۵
	RC	۳۷/۸۸	۴۰/۲۳	۳۴/۶۱	۳۷/۵۷
	RC0.5	۳۹/۶۹	۴۰/۹۶	۴۲/۰۴	۴۰/۹۰
	RC1	۴۰/۵۹	۴۰/۵۹	۴۱/۵۰	۴۰/۸۹
	RC1.5	۳۲/۸۰	۳۹/۶۹	۴۰/۰۵	۳۷/۵۱
مکعب ۱۰	NC	۳۴/۲۵	۳۴/۸۴	۳۵/۲۷	۳۴/۷۹
	RC	۳۶/۱۹	۳۵/۹۸	۳۶/۲۹	۳۶/۱۵
	RC0.5	۳۵/۸۸	۳۶/۹۰	۳۸/۹۴	۳۷/۲۴
	RC1	۳۸/۲۳	۴۰/۲۷	۳۹/۹۶	۳۹/۴۹
	RC1.5	۳۷/۳۱	۳۵/۸۸	۳۷/۲۱	۳۶/۸۰
مکعب ۱۲/۵	NC	۲۷/۷۹	۳۰/۸۶	۲۷/۸۶	۲۸/۸۴
	RC	۲۹/۱۶	۲۷/۴۰	۳۰/۶۰	۲۹/۰۵
	RC0.5	۲۷/۷۹	۳۰/۸۶	۲۷/۸۶	۲۹/۶۲

بوسیله اضافه کردن مقدار مقاومت مستقل $\alpha f_t'$ به قانون اثر اندازه مستقل از بعد نمونه می‌باشد. به همین دلیل در این پژوهش از قانون اثر اندازه اصلاح شده بازانت جهت بررسی اثر اندازه در بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی استفاده می‌شود، زیرا قانون اثر اندازه اصلاح شده بازانت هم با مواد نیمه ترد مانند بتن سازگار است و هم اثر مقاومت مستقل برای اعضای بدون ترک‌های اولیه در آن دیده شده است.

$$\sigma_N = \frac{\beta}{\sqrt{1 + \frac{D}{\lambda d_a}}} f_t' + \alpha f_t' \quad (2)$$

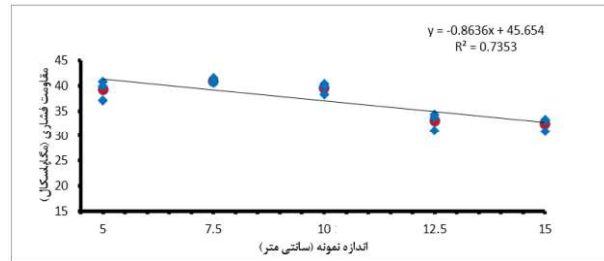
که در آن α یک ثابت تجربی و $\alpha f_t'$ مشخص کننده مقدار مقاومت مستقل از بعد نمونه می‌باشد. به همین دلیل در این پژوهش از قانون اثر اندازه اصلاح شده بازانت جهت بررسی اثر اندازه در بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی استفاده می‌شود، زیرا قانون اثر اندازه اصلاح شده بازانت هم با مواد نیمه ترد مانند بتن سازگار است و هم اثر مقاومت مستقل برای اعضای بدون ترک‌های اولیه در آن دیده شده است.

از آنجایی که باید مطالعات اثر اندازه را در گسیختگی فشاری بررسی کرد می‌بایست مقاومت کششی f_t' استفاده شده در قانون اثر اندازه اصلاح شده MSEL، با مقاومت فشاری استوانه استاندارد f_c' جایگزین شود. این جایگزینی می‌تواند انجام شود هر چند که مکانیزم شکست گسیختگی کششی نسبت به گسیختگی فشاری متفاوت است اما گسیختگی نهایی هر دو بعلا گسترش ترک‌های کششی بزرگ می‌باشد که نشان دهنده گسیختگی کششی یا مود یک گسیختگی است [۲۰].

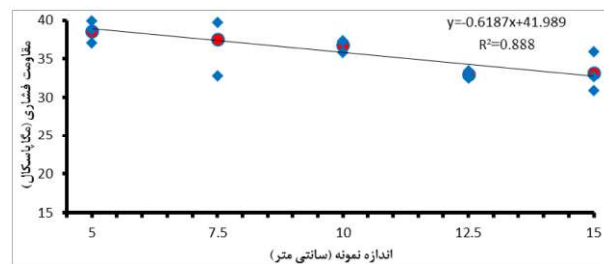
بنابراین استفاده از مقاومت فشاری استوانه استاندارد f_c' بجای مقاومت کششی f_t' در قانون اثر اندازه اصلاح شده MSEL، دلیل اینکه گسیختگی نهایی مکانیزم شکست گسیختگی کششی و فشاری بعلا گسترش ترک‌های بزرگ می‌باشد فرض قابل اطمینانی است و این فرض در این پژوهش در نظر گرفته شده است. در نتیجه این رابطه بصورت زیر بیان می‌شود [۲۰]:

$$\sigma_N = \frac{\beta}{\sqrt{1 + \frac{D}{\lambda d_a}}} f_c' + \alpha f_c' \quad (3)$$

در ادامه با استفاده از داده‌های تجربی و روش حداقل مربعات، ضرائب تجربی α و β بدست می‌آید. برای این منظور در هر طرح اختلاط و برای هر اندازه از نمونه‌ها، مقادیر f_c' ، f_{cu} ، D ، d_a و λ که به ترتیب مقاومت فشاری مکعب‌ها، مقاومت فشاری استوانه استاندارد، اندازه ضلع عضو، حداکثر اندازه سنگدانه و ثابت تجربی، در رابطه اثر اندازه اصلاح شده بازانت جایگذاری می‌شود و در نهایت رابطه اثر اندازه اصلاح شده بازانت به فرم $y = \beta x + \alpha$ تبدیل می‌شود که مقادیر x و y در جدول ۸، بیان شده است. لازم به ذکر است که مقدار λ طبق توصیه بازانت [۲۰]، در تجزیه و تحلیل رگرسیون برابر با ۲ در نظر گرفته شده

شکل ۹: تغییرات مقاومت فشاری نمونه‌های برای طرح RCSF 1%

شکل ۱۰: تغییرات مقاومت فشاری نمونه‌های مکعبی برای طرح RCSF 1.5%

در نمودارهای فوق هرچه شیب نمودار یا همان ضریب X در رابطه به دست آمده برای خط برازش کمتر باشد یعنی پدیده اثر اندازه کاهش یافته است و هرچه شیب بیشتر شود اثر اندازه تشدید یافته است به طور کلی در تمامی طرح‌ها، پدیده اثر اندازه قابل مشاهده می‌باشد.

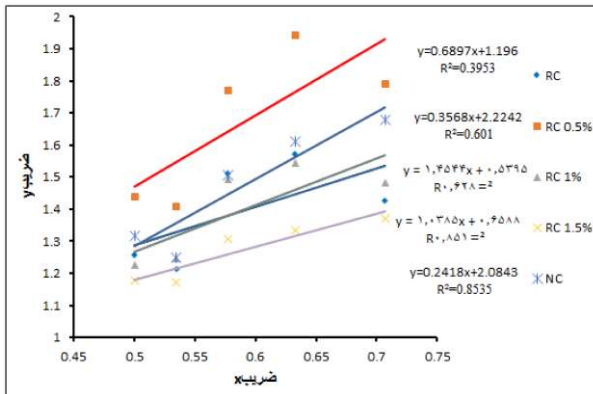
۳-۲-۱-۲- بررسی قانون اثر اندازه بازانت و اصلاح رابطه بازانت برای بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی

بازانت (Bazant) در سال ۱۹۸۴ از طریق تعداد زیادی آزمایش و همچنین بر اساس تئوری مکانیک شکست غیر خطی، اثر اندازه بر روی مقاومت فشاری بتن را با موفقیت نشان داد. در قانون اثر اندازه بازانت فرض شده که نرخ انرژی پتانسیل آزاد شده در شکست وابسته به طول و پهنای منطقه نوار ترک تشکیل شده می‌باشد که به همراه تعدادی ترک‌های ریز بوجود می‌آید [۴].

بازانت همچنین دریافت که عرض مسیر ترک متناسب با حداکثر اندازه سنگدانه (d_a) است. به دلیل پیروی تعادل انرژی با گسترش ترک یک فرمول پایه‌ای از تحلیل ابعادی برای شرح دادن اثر اندازه به صورت زیر بدست آمد [۴].

$$\sigma_N = \frac{\beta}{\sqrt{1 + \frac{D}{\lambda d_a}}} f_t' \quad (1)$$

در این رابطه، σ_N تنش اسمی در گسیختگی است، f_t' پارامتر مقاومت کششی بتن، β و λ ضرائب تجربی هستند و D بعد نمونه مکعبی می‌باشد. پس از آن قانون اثر اندازه اصلاح شده MSEL (Modified Size Effect Law) با رویکردی متفاوت توسط کیم (Kim) و همکاران [۱۷]، بازانت [۱۸] و بازانت ژیانگ (Xiang) [۱۹]،

شکل ۱۱: برآزش مربوط به مناسب ترین α و β برای ۵ طرح

با توجه به نمودار شکل ۱۱، تغییر سنگدانه های طبیعی و استفاده از سنگدانه های بازیافتی باعث کاهش ضریب شکل شده و با افزودن ۰/۵ درصد الیاف فولادی به بتن بازیافتی افزایش ضریب شکل و با افزودن ۱ و ۱/۵ درصد الیاف فولادی به بتن بازیافتی کاهش ضریب شکل اتفاق می افتد و کاهش ضریب شکل بیانگر این مسئله می باشد که مقاومت نمونه استوانه استاندارد و نمونه مکعبی به هم نزدیک می شوند.

جدول ۱۰. مناسب ترین ضرایب α و β برای طرح ها

پارامترهای تجربی قانون اثر اندازه اصلاحی بازانت	طرح اختلاط
$\frac{f_{cu}(D)}{f_c'} = \frac{\beta}{\sqrt{1 + \frac{D}{\lambda d_a}}} + \alpha$	
α	β
۰/۲۴۱۸	۲/۰۸۴۳
۰/۶۸۹۷	۱/۱۹۶
۰/۳۵۶۸	۲/۲۲۴۲
۰/۵۳۹۵	۱/۴۵۴۴
۰/۶۵۸۸	۱/۰۳۸۵

است. سپس توسط روش حداقل مربعات مناسب ترین α و β برای هر طرح اختلاط بدست می آید (جدول ۱۰). همچنین برآزش مربوط به مناسب ترین α و β برای پنج طرح در شکل ۹، قابل مشاهده می باشد. مقادیر X و Y به شرح زیر می باشد:

$$x = \frac{1}{\sqrt{1 + \frac{D}{\lambda d_a}}} \quad (4)$$

$$y = \frac{f_{cu}(D)}{f_c'} \quad (5)$$

جدول ۹: مقادیر X و Y در رابطه اصلاح شده اثر اندازه بازانت

طرح	ابعاد نمونه مکعبی (cm)	x	y
NC	۵	۰/۷۰۷	۱/۶۸۷
	۷/۵	۰/۶۳۲	۱/۶۰۹
	۱۰	۰/۵۷۷	۱/۵۰۷
	۱۲/۵	۰/۵۳۴	۱/۲۴۹
	۱۵	۰/۵	۱/۳۱۵
RC	۵	۰/۷۰۷	۱/۴۲۶
	۷/۵	۰/۶۳۲	۱/۵۷۰
	۱۰	۰/۵۷۷	۱/۵۱۱
	۱۲/۵	۰/۵۳۴	۱/۲۱۴
	۱۵	۰/۵	۱/۲۵۶
RCSF0.5	۵	۰/۷۰۷	۱/۷۹۰
	۷/۵	۰/۶۳۲	۱/۹۴۲
	۱۰	۰/۵۷۷	۱/۷۶۹
	۱۲/۵	۰/۵۳۴	۱/۴۰۷
	۱۵	۰/۵	۱/۴۳۹
RCSF1	۵	۰/۷۰۷	۱/۴۸۳
	۷/۵	۰/۶۳۲	۱/۵۴۴
	۱۰	۰/۵۷۷	۱/۴۹۱
	۱۲/۵	۰/۵۳۴	۱/۲۴۶
	۱۵	۰/۵	۱/۲۲۴
RCSF1.5	۵	۰/۷۰۷	۱/۳۷۱
	۷/۵	۰/۶۳۲	۱/۳۳۲
	۱۰	۰/۵۷۷	۱/۳۰۷
	۱۲/۵	۰/۵۳۴	۱/۱۷۰
	۱۵	۰/۵	۱/۱۷۷

بعد از اینکه مناسب ترین α و β برای طرح های RC و NC و بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی، بدست آمد، با جایگذاری مناسب ترین α و β و نیز قرار دادن D ، d_a و λ در سمت راست رابطه اصلاح شده بازانت برای طرح های RC، NC، RCSF 0.5%، RCSF 1% و RCSF 1.5% نسبت f_{cu}/f_c' برای پیش بینی اثر شکل و اندازه و همچنین ضرایب تبدیل مقاومت بدست خواهد آمد. (جدول ۱۱)

جدول ۱۱: استفاده از مناسب‌ترین α و β در رابطه اصلاح‌شده

بازانت برای ۵ طرح		
طرح	ابعاد نمونه مکعبی (cm)	f_{cu}/f'_c
NC	۵	۱/۷۱۶
	۷/۵	۱/۵۶
	۱۰	۱/۴۴۵
	۱۲/۵	۱/۳۵۶
	۱۵	۱/۲۸۴
RC	۵	۱/۵۳۵
	۷/۵	۱/۴۴۶
	۱۰	۱/۳۸
	۱۲/۵	۱/۳۲۹
	۱۵	۱/۲۸۷۷
RCSF0.5	۵	۱/۹۳
	۷/۵	۱/۷۶۳
	۱۰	۱/۶۴۱
	۱۲/۵	۱/۵۴۶
	۱۵	۱/۴۶۹
RCSF1	۵	۱/۵۶۸
	۷/۵	۱/۴۵۹
	۱۰	۱/۳۷۹
	۱۲/۵	۱/۳۱۷
	۱۵	۱/۲۲۷
RCSF1.5	۵	۱/۳۹۳
	۷/۵	۱/۳۱۶
	۱۰	۱/۲۵۸
	۱۲/۵	۱/۲۱۴
	۱۵	۱/۱۷۸

شکل ۱۲، نشان می‌دهد که هر چه ابعاد نمونه کوچکتر شود اختلاف بین مقاومت مکعبی و استوانه‌ای شدیدتر خواهد بود و این اختلاف در بتن بازیافتی حاوی الیاف فولادی با افزایش الیاف فولادی کاهش می‌یابد. به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت با افزایش الیاف فولادی در بتن بازیافتی ضریب شکل و اثر اندازه کاهش می‌یابد. یکی از دلایل وجود اثر اندازه گسترش ترک خوردگی‌ها است. با شروع ترک خوردگی در بتن بازیافتی، الیاف فولادی نقش خود را در دوختن ترک و محدود کردن اندازه ترک بازی کرده و از ادامه ترک خوردگی حتی با ادامه بارگذاری تا حدودی جلوگیری بعمل می‌آورد لذا افزودن ۱/۵ درصد الیاف فولادی به بتن بازیافتی می‌تواند بخوبی این نقش را ایفا کند و باعث کاهش اثر اندازه در بتن بازیافتی شود.

در نمودار فوق شیب نمودار نشان دهنده اثر اندازه در هر طرح اختلاط می‌باشد، در طرح RC نسبت به NC شیب و در نتیجه اثر اندازه کاهش می‌یابد و با افزودن ۰/۵ درصد الیاف فولادی به طرح RC اثر اندازه افزایش می‌یابد و با افزودن درصد های ۱ و ۱/۵ به طرح RC اثر اندازه کاهش می‌یابد و در طرح RCSF 1.5% نسبت به بتن ساده نیز اثر اندازه کمتری مشاهده می‌شود.

۳-۲-۱-۳- مقایسه ضرایب تبدیل مقاومت فشاری مکعب به

استوانه استاندارد پژوهش با ضرایب تبدیل آیین نامه

بتن ایران

بر اساس آیین‌نامه بتن ایران، ضریب تبدیل مقاومت فشاری نمونه مکعب ۱۵ سانتی‌متر به استوانه استاندارد برابر ۰/۸۵ می‌باشد. در جدول ۱۲ مقادیر ضریب تبدیل آیین نامه بتن آبا و مقادیر حاصل از این پژوهش مقایسه شده است.

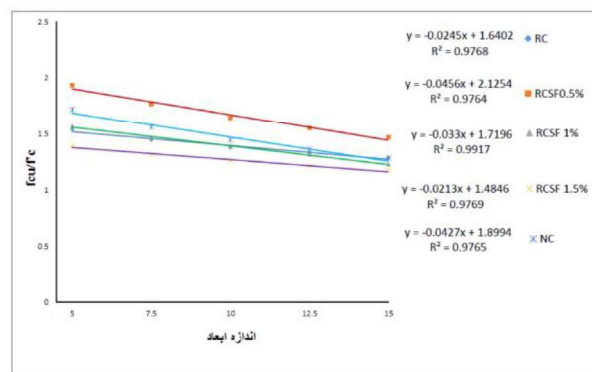
جدول ۱۲. مقایسه ضرایب تبدیل حاصل شده در این پژوهش و

آیین نامه بتن ایران

طرح	f_{cu}	f'_c	ضریب تبدیل پژوهش	ضریب تبدیل آبا
NC	۳۰/۳۷	۲۳/۰۸	۰/۷۶	۰/۸۵
RC	۳۰/۰۵	۲۳/۹۲	۰/۸	۰/۸۵
RCSF0.5	۳۰/۳۱	۲۱/۰۵	۰/۶۹	۰/۸۵
RCSF1	۳۲/۴۲	۲۶/۴۸	۰/۸۲	۰/۸۵
RCSF1.5	۳۳/۱۵	۲۸/۱۵	۰/۸۵	۰/۸۵

همانطور که ملاحظه می‌گردد با افزودن الیاف فولادی تا ۱/۵ درصد، ضریب تبدیل نسبت به بتن معمولی افزایش می‌یابد و این ضریب با ضریب تبدیل در آیین نامه بتن ایران برابر می‌شود. در واقع می‌توان نتیجه گرفت با افزودن الیاف فولادی به بتن بازیافتی اختلاف بین مقاومت فشاری نمونه های مکعبی نسبت به نمونه استوانه استاندارد کاهش می‌یابد.

مقادیر نسبت‌های f_{cu}/f'_c مربوط به طرح‌های NC ، RC ، RCSF0.5% ، RCSF1% ، RCSF1.5% که توسط رابطه اثر اندازه اصلاح‌شده بازانت بدست آمده است در شکل ۱۰، بوسیله روش حداقل مربعات نشان داده شده است.

شکل ۱۲. نسبت‌های f_{cu}/f'_c استخراج‌شده از رابطه اثر اندازه اصلاح‌شده بازانت مربوط به ۵ طرح

۳-۴- آزمایش نفوذپذیری

در این آزمایش آب با فشار به یک نمونه بتنی وارد می شود. بعد شکستن نمونه با اندازه گیری عمق نفوذ آب می توان معیاری برای تعیین نفوذپذیری بتن سخت شده بدست آورد. در این پژوهش آزمایش نفوذپذیری طبق استاندارد BS EN 12390-8 [۲۲] انجام شد. طبق این استاندارد نمونه مکعب ۱۵ سانتی متری به مدت ۷۲ ساعت در دستگاه تحت فشار آب پنج اتمسفر قرار می گیرد و سپس با جک بتن شکن شکسته شده و عمق نفوذ آب در نمونه بتن بدست می آید. در ادامه نتایج آزمایش نفوذپذیری طی جدول ۱۴ ارائه شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۱۴. نتایج آزمایش نفوذپذیری

طرح	حداکثر عمق نفوذ (cm)	درصد تغییر نسبت به NC	درصد تغییر نسبت به RC
NC	۳/۱	۰	-
RC	۲/۳	-۲۵/۸۰	۰
RCSF0.5	۱/۳۷	-۵۵/۸۰	-۴۰/۴۳
RCSF1	۲/۱	-۳۲/۲۶	-۸/۶۹
RCSF1.5	۲	-۳۵/۴۸	-۱۳/۰۴

آزمایش نفوذپذیری مانند آزمایش جذب آب یکی از آزمایش های است که خصوصیات ریزساختار بتن از لحاظ میزان خلل و فرج و پیوستگی آنها باهم را بیان می کند. ولی تابع ساده ای از تخلل نمی باشد. با توجه به نتایج با افزودن الیاف فولادی به بتن بازیافتی تا ۰/۵، ۱، و ۱/۵ درصد، به ترتیب، ۴۰/۴۳ درصد، ۸/۶۹ درصد و ۱۳/۰۴ درصد کاهش نسبت به بتن بازیافتی شاهد ایجاد می کند.

۴- نتایج

در این تحقیق، تاثیر الیاف فولادی بر روی بتن بازیافتی مورد بررسی قرار گرفت و نتایج زیر حاصل شد:

- ۱- در طرح بتن معمولی با افزایش ابعاد نمونه های مکعبی، کاهش مقاومت صورت می گیرد که این مسئله بیانگر وجود پدیده اثر اندازه در طرح بتن معمولی می باشد.
- ۲- در بتن بازیافتی با افزودن ۰/۵ درصد الیاف فولادی بجز نمونه استوانه ای بقیه نمونه های مکعبی افزایش مقاومت دارند و با افزودن ۱ درصد الیاف فولادی، مقاومت فشاری نمونه های مکعبی ۵، ۷/۵، ۱۰، ۱۲/۵، ۱۵ و نمونه استوانه استاندارد افزایش می یابند و با افزودن ۱/۵ درصد الیاف فولادی، مقاومت فشاری نمونه های مکعبی ۵، ۱۰، ۱۲/۵، ۱۵ و

۳-۳- آزمایش جذب آب

در این پژوهش آزمایش جذب آب طبق استاندارد ASTM C642-02 [۲۱] انجام شد. طبق استاندارد نمونه مکعبی باید حداقل حجم ۳۵۰ سانتی متر مکعب و حداقل وزن ۸۰۰ گرم را دارا باشد که در این پژوهش ۳ عدد آزمون مکعبی با ابعاد ۱۰ سانتی متر انتخاب گردیده شد. پس از عمل آوری بتن به مدت ۲۸ روز، نمونه ها ابتدا در دستگاه اون به مدت ۴۸ ساعت با دمای ۱۱۰-۱۰۰ سانتی گراد خشک گردید و سپس توزین شدند (وزن خشک اولیه). مقدار درصد جذب آب آزمون ها در هر زمان با استفاده از رابطه زیر بدست می آید:

$$100 * ((m - m_0) / m_0) = \text{درصد آب جذب شده}$$

m = وزن نمونه مرطوب

m_0 = وزن نمونه خشک

در ادامه نتایج آزمایش جذب آب بر روی نمونه های بتن معمولی و بازیافتی حاوی الیاف طی جدول ۱۳ ارائه شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۱۳. نتایج آزمایش جذب آب

طرح	NC	RC	RCSF0.5	RCSF1	RCSF1.5
آزمون اول	۶/۵۵	۸/۴۹	۸/۴۵	۸/۳۷	۷/۹۹
آزمون دوم	۶/۲۸	۸/۰۱	۷/۸۳	۸/۱۱	۷/۳۴
آزمون سوم	۶/۶۴	۷/۹۸	۸/۴۱	۸/۳۷	۷/۳۳
میانگین	۶/۴۹	۸/۱۶	۸/۲۳	۸/۲۸	۷/۵۵
درصد تغییر نسبت به NC	۰	+۲۵/۷۳	+۲۶/۸۱	+۲۷/۵۸	+۱۶/۳۳
درصد تغییر نسبت به RC	-	۰	+۰/۸۵	+۱/۴۷	-۷/۴۷

در بتن بازیافتی با توجه به وجود گرد مخلوط سیمان هیدراته شده اطراف سنگدانه ها، جذب آب بیشتری نسبت به بتن معمولی وجود دارد و با افزودن درصدهای ۰/۵، ۱، و ۱/۵ الیاف فولادی به بتن بازیافتی، جذب آب بتن بازیافتی به ترتیب ۰/۸۵ درصد افزایش، ۱/۴۷ درصد افزایش و ۷/۴۷ درصد کاهش می یابد. این روند بیانگر این مسئله است که افزودن الیاف فولادی با درصدهای ۰/۵، ۱، و ۱/۵ نمی تواند نقیصه افزایش جذب آب در بتن بازیافتی را به طور کامل برطرف کند.

- Jodilson A.,C.; Paulo R.,L.; Mônica B.,L.; Romildo D., T.; "Compressive stress-strain behavior of steel fiber reinforced-recycled aggregate concrete", *Cement & Concrete Composites*, Vol. 46, pp. 65-72, 2014 [11]
- Pedro D., a.; Brito J.,d.; Evangelista L.; "Structural concrete with simultaneous incorporation of fine and coarse recycled concrete aggregates: Mechanical, durability and long-term properties", *Construction and Building Materials*, Vol. 154, pp. 294-309, 2017 [12]
- ASTM Standard C33, "Specification for Concrete Aggregates". [13]
- ASTM C188-95; "Standard Test Method for Density of Hydraulic Cement", 2003 [14]
- ASTM C494 -17, "Standard Specification for Chemical Admixtures for Concrete". [15]
- ASTM C39 / C39M - 09a; "Standard Test Method for Compressive Strength of Cylindrical Concrete Specimens". [16]
- Kim J.,K.; Seok H.,E.; Hong K.,P.; "Size effect in concrete structures without initial crack," *Special Publication*, Vol. 118, pp. 179-196, 1990. [17]
- Bazant, Z. P.; "Size effect in blunt fracture: concrete, rock, metal", *Engineering Mechanics*, Vol. 110, p.p 518-535, 1984. [18]
- Bazant Z.,P.; Xiang Y.; "Size effect in compression fracture: splitting crack band propagation", *Engineering Mechanics*, Vol. 123, pp. 162-72, 1997. [19]
- Yi S.,T.; Yang E.,L.; Choi J.,C.; "Effect of specimen sizes, specimen shapes, and placement directions on compressive strength of concrete", *Nuclear Engineering and Design*, Vol. 236, pp. 115-127, 2006 [20]
- ASTM C 642 -06, "Standard Test Method for Density, Absorption, and Voids in Hardened Concrete", [21]
- BS EN 12390-8, "Depth of penetration of water under pressure", 2009 [22]
- نمونه استوانه استاندارد افزایش و مقاومت فشاری نمونه مکعب ۷/۵ کاهش می یابد. [11]
- ۳- در بتن بازیافتی با افزودن ۱/۵ درصد الیاف فولادی، مشخصات مکانیکی بهبود می یابد. [12]
- ۴- با توجه به رابطه اصلاح شده اثر اندازه بازانت، با افزودن الیاف فولادی تا ۰/۵ درصد در بتن بازیافتی، اثر اندازه و اثر شکل افزایش می یابد و با افزودن الیاف فولادی تا ۱ و ۱/۵ درصد در بتن بازیافتی، به علت جلوگیری از ادامه ترک خوردگی در بتن بازیافتی، اثر اندازه و اثر شکل کاهش می یابد. [13]
- ۵- در بتن بازیافتی با افزودن الیاف فولادی تا ۱/۵ درصد، جذب آب و نفوذپذیری به ترتیب ۷/۴۷ و ۱۳/۰۴ کاهش پیدا می کند. [14]
- ۵-مراجع
- ۱] کیوانی، ع؛ بتن الیافی و کاربرد آن در سازه‌های بتنی، کارگاه-های تخصصی بتن، شیراز، ۱۳۸۴. [15]
- ۱] توکلی، ح. فلاح تبار شیباده، م؛ بررسی تاثیر الیاف بر مقاومت فشاری و کششی بتن های خودتراکم الیافی، پنجمین کنفرانس ملی بتن ایران، تهران (۱۳۹۲). [16]
- ۲] طاحون‌ش. کتاب؛ طراحی سازه های بتن مسلح، انتشارات دهخدا، سال ۱۳۸۳ [17]
- ۴] اصفهانی، م. کتاب؛ مکانیک شکست بتن، انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر (۱۳۸۶). [18]
- Evangelista L., a.; Brito J.,d.; "Mechanical behaviour of concrete made with fine recycled concrete aggregates", *Cement & Concrete Composites*, Vol, 29, pp. 397-401, 2007 [19]
- Del Viso J.,R.; Carmona J.,R.; Ruiz G.; "Shape and size effects on the compressive strength of high-strength concrete", *Cement and Concrete Research*, Vol. 38, pp. 386-395, 2008 [20]
- Ming-zhe A.; Li-jun Z.; Quan-xin Y.; "Size effect on compressive strength of reactive powder concrete", *Journal of China University of Mining and Technology*, Vol. 18, pp. 279-282, 2008 [21]
- Ziqa C.,z.; Di Maio A.,A.; "Use of recycled fine aggregate in concretes with durable requirements", *Waste Management*, Vol. 31, pp. 2336-40, 2011 [22]
- Nguyen D.,L.; Kim D.,J.; Ryu G.,S.; Koh K.,T.; "Size effect on flexural behavior of ultra-high-performance hybrid fiber-reinforced concrete", *Composites Part B: Engineering*, Vol. 45, pp. 1104-1116, 2013 [23]
- Nikbin I.,M.; Dehestani M.; Beygi M.,H.,A.; Rezvani M.; "Effects of cube size and placement direction on compressive strength of self-consolidating concrete", *Construction and Building Materials*, Vol. 59, pp. 144-150, 2014 [24]